

TOPLUMSAL CİNSİYET VE
HUKUK ÇALIŞMALARI

ADANA İLİNDE MAHKEMELERE
YANSIYAN KADIN CİNAYETİ DOSYALARI
(2015-2020)

Toplumsal Cinsiyet ve Hukuk
Çalışmaları Grubu

İÇİNDEKİLER

Giriş	4
Tanımlar	5
1. CMK Uygulama Servisleri	8
2. Mahkeme Dosya Evraklarına Erişim Süreci	8
3. CMK Uygulama Sistemindeki Görevlendirmeler	9
4. Kadın Cinayeti Dosyaları Tasnif Kriteri	10
5. İçeriğine Ulaşılan Dosyalarda Yapılan İnceleme	11
6. Tasnif Dışı Dosyaların İncelenmesi	12
7. Kasten Öldürmeye Teşebbüs Dosyaları İncelemesi	12
Failin Yakınlık Derecesi	13
Mağdurların Yaşı Ve Çocuklu Olup Olmadığı	13
Suçun İşleniş Biçimi	13
6284 Sayılı Yasa uygulaması	14
Faillerin Gerekçeleri	14
Fiilin Meydana Geldiği Yer	14
Yargılama Süreleri	14
Ceza İndirimleri	15
8. Kasten Öldürme Dosyaları İncelemesi	16
Failin Yakınlık Derecesi	16
Mağdurların Yaşı Ve Çocuklu Olup Olmadığı	17
Suçun İşleniş Biçimi	17
6284 Sayılı Yasa uygulaması	18
Faillerin Gerekçeleri	18
Fiilin Meydana Geldiği Yer	19
Yargılama Süreleri	19
Suç Saiki Açısından Nitelikli Haller	20
Eşe Karşı Kasten Öldürme	20
Canavarca His Saikiyle Öldürme	20
Tasarlayarak Öldürme	21
Töre Saikiyle Öldürme	21
Ceza İndirimleri	22
9. Değerlendirme	24
10. Tablo	27

KISALTMALAR

TCK	Türk Ceza Kanunu
CMUK	Ceza Muhakemeleri Usulü Kanunu (Eski)
CMK	Ceza Muhakemesi Kanunu
MAHK	Mahkeme
UYAP	Ulusal Yargı Ağı Bilişim Sistemi
BAM	Bölge Adliye Mahkemesi

GİRİŞ

Toplumsal cinsiyet ve hukuk alanında çalışmalar gerçekleştiren bir grup feminist avukat olarak, Adana İlinde yargıya yansıyan kadına yönelik şiddet dosyalarındaki cinsiyetçi dil ve tutumları tespit etmeye yönelik bir çalışma başlattık. Çalışmaya kadınların yaşam haklarına yönelen ve ülkemizde günden güne artan kadın cinayeti dosyalarını tespit ederek ve bu dosyalara erişmek üzere fikir yürüterek başladık.

Devlet kurumları tarafından paylaşılmayan ve yalnızca basına yansıyan kadarıyla incelenemeyen bu dosyalara ilişkin çalışmamızı öncelikle Adana Barosu Başkanlığı ve Adana Barosu Kadın Hakları Merkezi ile paylaştık. Adana Barosu'nun çalışmaya verdiği destek ile ilk olarak Adana Adliyesinin bağlı olduğu Adalet Komisyonu'na kadın cinayetlerine ilişkin dosya incelenmesinde yardımcı olmaları yönünde bir talepte bulunduk.

Adalet Komisyonunca başvurumuzun olumsuz yanıtlanması ardından Adana Barosundan zorunlu müdafilik kapsamında avukat ataması yapılan CMK Uygulama Servisinden son beş yıl içindeki kadın cinayetlerine ilişkin yapılan yargılamaların listesini talep ettik. Bu vesileyle CMK avukat atama sistemini inceledik ve böyle bir verinin tutulmadığını görmüş olduk. Yıllardır zorunlu müdafilik kapsamında avukat görevlendirilmesi yapılmış olmasına rağmen sistemin toplanan verileri istatistikî ve ayrıştırılabilir veri ulaşımında çok büyük eksiklikleri olduğunu fark ettik. Bu sebeple bir yandan CMK Uygulama Servisinde kadına yönelik şiddet dosyalarında istatistikî veri oluşturabilecek değişikliklerin yapılması için çalışma yürütürken diğer yandan da liste şeklinde elimize geçen dosyalarda kadın cinayeti dosyalarının izini sürdük. Listelerde önce Adana ilinin merkezini esas alarak, ayrıştırma yaptık, sonrasında zorunlu müdafilik kapsamında görevlendirilen avukatlara ulaşmaya çalışarak taraflardan en az biri kadın olan dosyaları tespit etmeye çalıştık.

Böylelikle 2015-2020 Mart ayına kadar Adana ilinde yargıya yansıyan ve kovuşturma aşamasında ya da sonradan bu süreçte kesinleşmiş olan kadınların yaşam hakkına yönelen kasten öldürme suçu dosyalarından Baro tarafından mağdura yahut sanığa avukat atanan dosyaları tespit ettik. Bu incelemenin yapılmasındaki amaç, il bazında, kadına yönelik şiddet dosyalarında ilkin kadın cinayetleri dosyaları üzerinde inceleme yapmak bu şekilde istatistikî verilere ulaşabilmek, ulaşılabilen dosyalar üzerinde yargılamanın nasıl yürütüldüğünün izlemesini yapmak ve bu kapsamda yürütülen yargılamaların sonuçları hakkında bir fikir oluşturabilmektir.

TANIMLAR

TÜRK CEZA KANUNU

5237 sayılı Türk Ceza Kanunu suça yönelik fiillerin yargılanmasındaki normları içerir yasadır.

CEZA MUHAKEMESİ KANUNU

5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanunu yargılama sürecini tüm unsurları açısından normlara bağlayan, soruşturma ve kovuşturma evrelerini belirleyen yasadır.

CEZA MUHAKEMESİ UYGULAMA SERVİSİ

Ceza Muhakemesi Kanununda yer alan zorunlu müdafilik sisteminin barolar tarafından yerine getirilebilmesi için her baronun bünyesinde kurulan merkez veyakurullardır.

6284 SAYILI KANUN

Ailenin korunması ve kadına karşı şiddetin önlenmesine ilişkin kanundur.

İSTANBUL SÖZLEŞMESİ

Kadınlara Yönelik Şiddet ve Aile İçi Şiddetin Önlenmesi ve Bunlarla Mücadeleye İlişkin Avrupa Konseyi Sözleşmesi kadına yönelik şiddet ve aile içi şiddeti önleme ve bununla mücadelede temel standartları ve devletlerin bu konudaki yükümlülüklerini belirleyen Avrupa Konseyi tarafından hazırlanan uluslararası insan hakları sözleşmesidir.

SANIK

CMK'ya göre Şüpheli olarak soruşturulan kişi için soruşturma aşaması tamamlanıp ceza davası açıldıktan sonra kovuşturma aşamasında kullanılan kavramdır.

MAKTUL

CMK' da yer alan öldürülen anlamında kullanılan kavramdır.

MAĞDUR

TCK ve CMK 'da yer alan suçtan zarar gören kişiyi anlatır kavramdır.

KASTEN YARALAMA

TCK'nın Vücut Dokunulmazlığına Karşı Suçlar başlığı altında düzenlenmiştir. Kasten başkasının vücuduna acı veren veya sağlığının ya da algılama yeteneğinin bozulmasına neden olan kişinin, cezalandırılacağına ilişkin düzenlemeyi anlatır.

KASTEN ÖLDÜRME

Türk Ceza Kanununun Kişilere Karşı Suçlar Kısmında, Hayata Karşı Suçlar alt başlığı ile düzenlenmiştir. Madde 81 "Bir insanı kasten öldüren kişi, müebbet hapis cezası ile cezalandırılır." şeklindedir. Kasten öldürme suçunun nitelikli halleri ise madde 82'de düzenlenmiştir.

KASTEN ÖLDÜRMEYE TEŞEBBÜS

Kasten öldürme suçunun icrasına başlayıp da ölüm neticesinin gerçekleşmemiş olduğu durumlarda kasten öldürmeye teşebbüsten bahsedilir. Teşebbüs düzenlemesi TCK'nın 35. Maddesinde yer alır ve ; "Kişi, işlemeyi kastettiği bir suçu elverişli hareketlerle doğrudan doğruya icraya başlayıp da elinde olmayan nedenlerle tamamlayamaz ise teşebbüsten dolayı sorumlu tutulur" şeklindedir.

EŞE KARŞI KASTEN ÖLDÜRME

Kasten öldürme suçunun nitelikli halleri TCK'nın 82. maddesinde düzenlenmiştir. Bu maddenin (D) bendinde ise, kasten öldürme suçunun belli akrabalık ilişkisi içinde bulunan kişilere yani üstsoy veya altsoydan birine ya da eş veya kardeşe karşı işlenmesi, kasten öldürme suçunun nitelikli hâllerinden birini oluşturmaktadır. Bu maddeye göre öngörülen ceza, ağırlaştırılmış müebbet hapis cezasıdır.

CANAVARCA HİSLE EZİYET ÇEKTİREREK ÖLDÜRME

Kasten öldürme suçunun nitelikli halleri TCK'nın 82. maddesinde düzenlenmiştir. Canavarca hisle veya eziyet çektirerek öldürme suçuna ise TCK 82.maddesinin (B) bendinde yer verilmiştir. Suçun işlenmesinde yöntem ve saike odaklanan bu suç tipinde kişinin acıma hissi olmaksızın bir başkasını öldürmesi söz konusudur.Kişiyi eziyet çektirilerek öldürme fiilinde ise kişiyi hemen değil, belli bir süreç içinde acı çektirerek öldürme söz konusu olmaktadır. Bu maddeye göre öngörülen ceza, ağırlaştırılmış müebbet hapis cezasıdır.

TÖRE SAİKİYLE ÖLDÜRME

Kasten öldürme suçunun nitelikli hallerinden olan töre saikiyle öldürme suçu TCK'nın 82. maddesinin (K) bendinde düzenlenmiştir. Töre saikiyle öldürme suçunda; törelerin ve geleneklerin, kendisi için biçtiği role aykırı davrandığı iddia edilen mağdur veya maktulün, toplumdaki cezalandırma beklentisinin karşılanması amacıyla öldürülmesidir. Bu suç tipi için de öngörülen ceza, ağırlaştırılmış müebbet hapis cezasıdır.

ÇOCUĞA YA DA BEDEN VEYA RUH BAKIMINDAN KENDİSİNİ SAVUNAMAYACAK DURUMDA BULUNAN KİŞİYE KARŞI ÖLDÜRME

Kasten öldürme suçunun nitelikli hallerini düzenleyen 82.maddenin (E) bendinde, kasten öldürme suçunun çocuğa ya da beden veya ruh bakımından kendisini savunamayacak durumda bulunan kişiye karşı işlenmesi hali düzenlenmiştir. Çocuk olması veya ileri yaşı, hastalığı, malullüğü veya ruhî veya fizik güçsüzlüğü nedeniyle kendini korumaktan âciz bir kimseye karşı fiilin işlenmesi, gerek faildeki niyetin kötülüğü gerekse fiilin icrasındaki kolaylık dolayısıyla, nitelikli hâl sayılmıştır. Bu durumda yasataarafından öngörülen ceza, ağırlaştırılmış müebbet hapis cezasıdır.

İYİ HAL İNDİRİMİ

TCK'nın genel hükümleri 62. maddesinde yer alan iyi hal indirimi düzenlemesi, yargılama sonucunda cezalandırılmasına karar verilen failin, verilen cezanın yasa ile belirlenen "failin geçmiş, sosyal ilişkileri, yargılama sırasındaki tutum ve davranışları" gibi nedenlerle indirilmesidir.

HAKSIZ TAHRİK İNDİRİMİ

TCK'nın 29. maddesinde yer alan haksız tahrik indirimi, kişinin haksız bir fiilin kendisinde meydana getirdiği hiddet veya şiddetli elemin etkisi altında suç işlemesi halinde ceza sorumluluğunu azaltan ceza indirimi nedenidir.

OLASI KAST

Olası kast, kişinin, suçun kanuni tanımındaki unsurların gerçekleşebileceğini ön görmesine rağmen, neticenin gerçekleşmesini göze alarak, "olursa olsun" şeklinde düşünerek fiili işlemesidir (TCK m.21/2). Olası kast halinde fail, neticenin meydana gelmesini "mümkün" ve "muhtemel" olarak öngörmesine rağmen gerçekleşmesini istememekte, tercih etmemesine rağmen, neticenin gerçekleşme ihtimalini kabullenerek fiili işlemektedir. Bu halde fail işlediği suç sebebi ile yasada ağırlaştırmış müebbet hapis cezası öngörölmüşse müebbet hapis cezası alacak, müebbet hapis cezası öngörölmüşse 20 yıldan 25 yıla kadar cezası olarak cezası düşecektir.

1. CMK UYGULAMA SERVİSLERİ

01.12.1992 tarihinde yürürlüğe giren 3842 sayılı yasanın CMUK' da yaptığı değişiklikle yürürlüğe giren zorunlu müdafilik kapsamında Barolar bünyesinde CMK Uygulama Servisleri kurulmuştur. Bu tarihten itibaren avukat görevlendirmeleri CMK sistemi üzerinden yıllar içerisinde bir takım değişiklikler yapılarak uygulanmaktadır. Kişi hak ve özgürlüklerinin korunması ve adil yargılanma hakkının getirdiği zorunlu müdafilik olgusu, mağdur haklarını da kapsamış yargı sistemi içerisinde avukatların ve baroların etkinliğini de arttıracak bir uygulama olarak karşımıza çıkmıştır.

CMK Uygulama Servisleri uzun yıllardır sistemli bir şekilde avukat görevlendirmesi gerçekleştiriyor olmasına rağmen baroların görevlendirmeler sürecinde elde edilen bu verileri istatistiklere dönüştürmeye yönelik bir çabası olmamıştır. Bu sebeple bir yandan dosya incelemeye yönelik çalışmamızı başlatırken diğer yandan bu verilerin işlenmesine olanak sağlayacak bir sistem çalışması yapılması için Adana Barosu'nun karar alması sağlanmış ve bu karar doğrultusunda sistemdeki yazılımda değişiklikler yapılmıştır. 2021 Mart ayında gerçekleştirilen değişiklik ülkemizde ilk olarak Adana ilinde uygulanmaya başlanmıştır. Yapılan değişikliklerin takibinde halen sistemde sıkıntılar olduğu görülmekle birlikte sağlıklı verilere ulaşma yönünde uğraşlarımız devam etmektedir.

Çalışmamızın asıl konusu olan dosya incelenmesine başlayabilmek için ise mahkemelerden kasten öldürme/kasten öldürmeye teşebbüs suçu faillerine yahut mağdurlarına avukat atanmasına yönelik talepler doğrultusunda yapılan görevlendirmeler CMK uygulama sisteminden edinilmiştir.

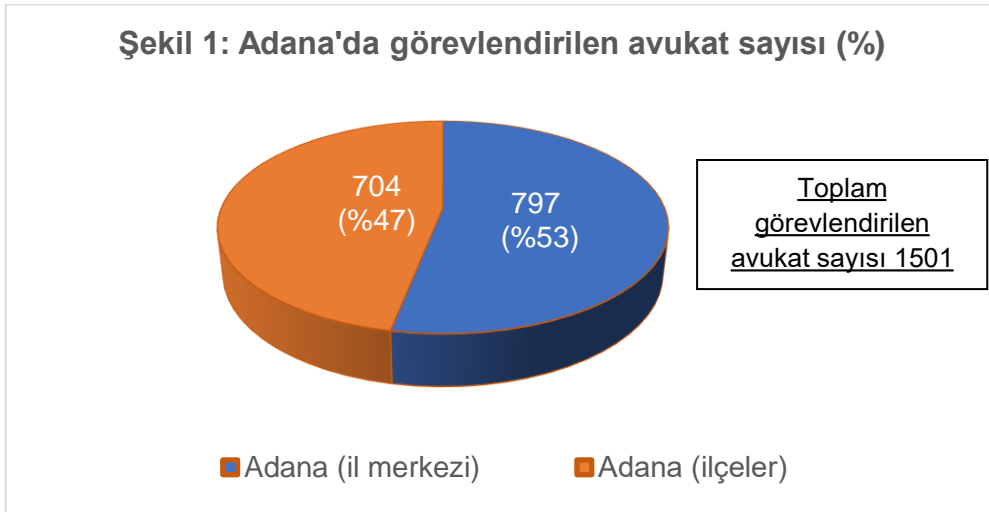
2. MAHKEME DOSYA EVRAKLARINA ERİŞİM SÜRECİ

Çalışmanın başlangıcı dünya çapında yaşanan ortak bir sorun olan pandemi sürecine rastlamış ve 2020 Mart ayında başlayan Covid-19 pandemisi sebebi ile adliyeler kapatılmıştır. Sürecin zorluğuna rağmen Adana Barosu ile temaslar devam etmiş ve görevlendirilen avukatlara dosya talebi halinde destek olunması talebini içeren bir belge gönderilerek görevlendirme listesindeki avukatlar aranmıştır. Görevlendirilen avukatların ülke çapında yaşanan kapanma sebebi ile ofisten uzak olmaları, bir kısmının Covid-19 sebebi ile sağlık sorunu yaşaması, bir kısmının yaşanan kapanmayı tatil olarak değerlendirmesi sebebi ile işleriyle ilgili iletişimde olmak istememesi gibi sebeplerle karşılaşmıştır. Bir kısım avukatın çalışmaya yakınlık duymaması, görevlendirilmiş olmasına rağmen UYAP sisteminde kayıtlı olmaması, dosyaya vekâlet sunulmuş olması sebebi ile dosyadaki görevlerinden çekilmiş olmaları da dosyaya ilişkin sebeplerdir. Bir kısım avukatın da mesleğini bırakmış olması yahut şehir değiştirmesi, tek sefer arama ile dosyayı temin etmenin mümkün olmaması ve çok az sayıda da olsa Kişisel

Verilerin Korunması Kanunu kapsamında sorun teşkil etmesinden endişe duymaları gibi sebeplerle dosya toplanması aşamasında ciddi zorluklarla karşılaşmıştır. Tüm bu zorluklara rağmen 56 dosyanın evraklarına ulaşma imkânı olmuştur.

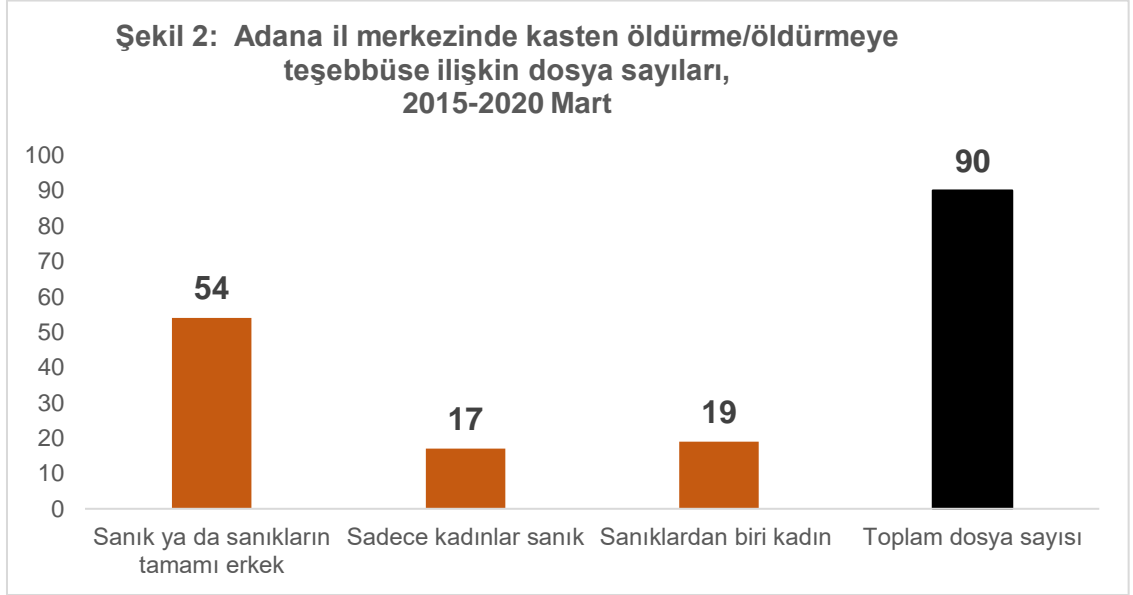
3.OCAK 2015-MART 2020 ADANA BAROSU CMK UYGULAMA SERVİSİNCE KASTEN ÖLDÜRME/KASTEN ÖLDÜRMEYE TEŞEBBÜS SUÇLARINDA YAPILAN MAHKEME GÖREVLENDİRMELERİ

2015-2020 Mart tarihleri arasında Adana Barosu CMK uygulama sisteminden yapılan kasten öldürme/kasten öldürmeye teşebbüs suçlarına yönelik listeler alınmıştır. Listelerdeki avukat görevlendirme sayısı 1501'dir. Görevlendirilen avukat sayısı, il ve ilçe bazında ayrıştırıldığında, bu alanda görevlendirmelerin %53'ü il merkezinde, %47'si ise ilçe merkezlerine yapılmıştır (Şekil 1). Adana il merkezindeki görevlendirmelerden, birden fazla sanıklı dosyalar tespit edilmiş ve bu dosyalar birleştirilerek 471 dosyaya ilişkin mahkeme esas sayısına ulaşılmıştır.

Son olarak 471 kasten öldürme/kasten öldürmeye teşebbüs görevlendirmelerinde sanık ve mağdur/maktul bilgileri taranmış ve en az bir tarafın kadın olduğu dosyalar ayrılmıştır. Ayırma işlemi sonucunda taraflardan en az birinin kadın olduğu 90 adet dosya tespit edilmiştir. Yalnızca listeler taranarak yapılan bu tespitten sonra dosya içeriklerinin -iddianame, duruşma tutanakları, bilirkişi raporları, gerekçeli karar, İstinaf Mahkemesi kararı, Yargıtay kararı vb.- toplanması için çalışmaya başlanmıştır. Bu dosyalardan 36 tanesinin evraklarına ulaşmak mümkün olmamıştır. Ancak bu dosyalar bakımından da mahkeme kalemlerindeki dosyaları incelemek suretiyle alınan bilgiler ile sınırlı bir değerlendirme yapılarak Şekil 2'deki tespitlerde bulunulabilmiştir: Taraflardan en az birinin kadın olduğu kasten öldürme/kasten öldürmeye teşebbüse ilişkin toplam 90 dosya bulunmaktadır. Bu dosyaların 12'si kasten öldürmeye teşebbüs dosyası 1'si güvenlik sebebiyle başka ile nakledilen dosyadır. Dosyalardan birinde de maktulun engelli olduğu tespit

edilmiştir. Toplam 90 dosyanın %59'unda (54 dosya) sanık/sanıkların hepsi erkektir. Dosyaların %18'inde (17 dosya) sadece kadınlar sanık iken, %21'inde de (19 dosya) sanıklardan en az biri kadındır (Şekil 2).

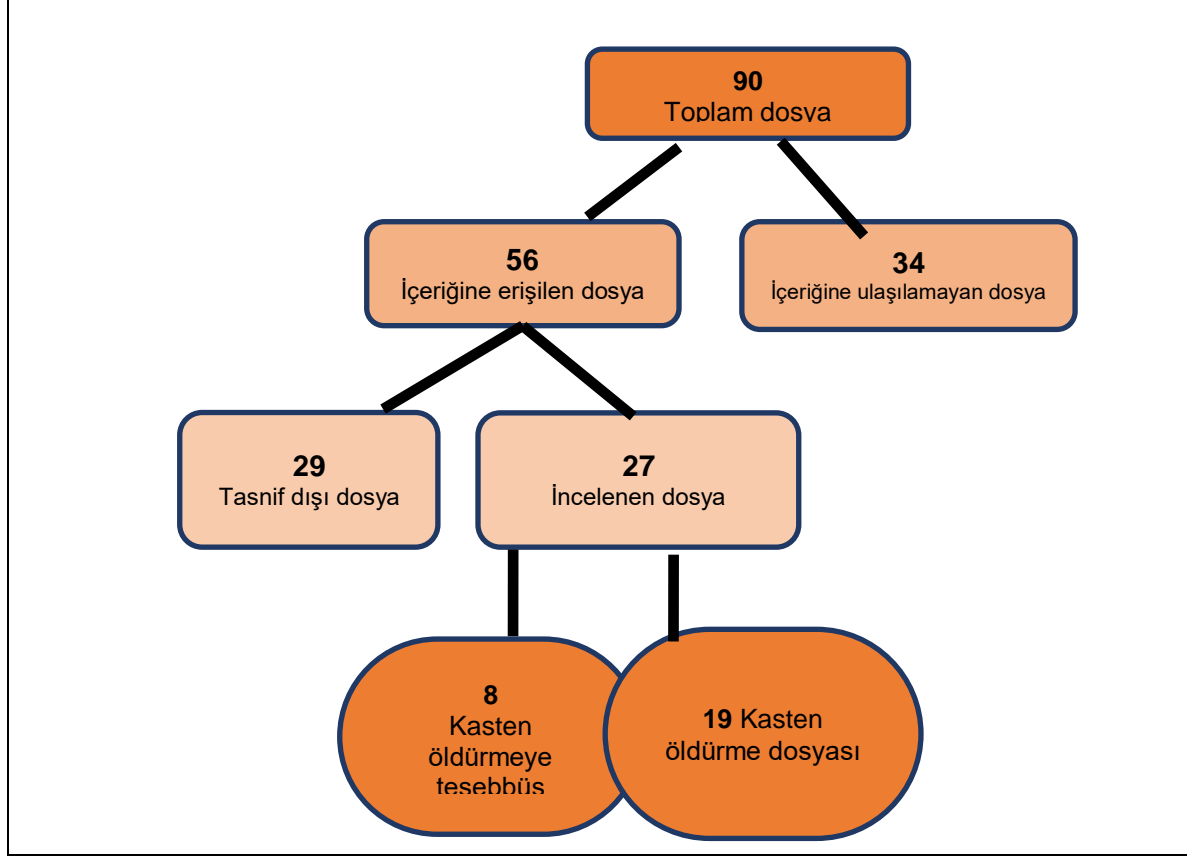

Güvenlik sebebiyle mahkeme aşamasında başka ile nakledilen 1 dosyada üç sanık bulunmaktadır. Her 3 sanık da kadın olup bu dosyanın maktulü de kadındır. Yargılamanın başka ilde yapılmasına karar verilmiş olması sebebi ile dosya hakkında başkaca bilgiye de ulaşılammıştır.

4. KADIN CİNAYETİ DOSYALARI TASNİF KRİTERİ

Kadın cinayeti dosyalarını incelemeye almak için, kadınların toplumsal rolleri ile bağlantılı olarak fail erkekler tarafından sadece kadın olmaları sebebiyle öldürülmesi/öldürülmeye teşebbüs edilmeleri kriter olarak alınmıştır. Dosyalarda maktul/mağdurun yaşının küçük olması ayrıştırıcı olarak değerlendirilmemiştir. TCK madde 81 ve devamında düzenlenen kasten öldürme suçu, bu suça teşebbüs ve suçun nitelikli halleri incelemede ele alınmış, maktul/mağdurun yaşı, cinayetin kim tarafından, nasıl ve nerede işlendiği, mahkeme yargılama süreleri, aşamalardaki mahkeme kararları ve indirim uygulama pratikleri şeklinde farklılaşan ölçütler ile değerlendirilmiştir.

Bu inceleme yapılırken kadınların sanık olduğu dosyalara da ulaşılmış ancak bu dosyalarda kadınların hayatlarını savunurken sanık durumuna düştükleri durumları ele alacak bir değerlendirme yapılarak daha sonra ayrı bir rapora konu edilmesine karar verilmiştir.

5. İÇERİĞİNE ULAŞILAN DOSYALARIN İNCELENMESİ

Listeler üzerinden toplanmayan dosyaların sınırlı bilgisiyle yapılan değerlendirmeden sonra 90 dosyanın sadece 56 dosyanın içeriğine ulaşılmıştır. İçeriği elimize ulaşan dosyalar incelenmesiyle yaptığımız değerlendirmede; bu dosyalardan 29'unda öldürme/öldürmeye teşebbüs yargılaması yapılmış; ancak kadın cinayeti dosyası olarak adlandırılmayacak nitelikte olmaları nedeniyle araştırmamıza konu dosyalar içerisinde bulunmadıkları sonucuna ulaşılmıştır. Şiddet fiillerinin kadınlara da yönelmiş olmasıyla dosyalar incelenmiştir.

Geriye kalan 27 dosya detaylı olarak incelenmiştir. Bu dosyaların 19'u kasten öldürme dosyası iken, 8'i kasten öldürmeye teşebbüs dosyasıdır.

6. TASNİF DIŞI DOSYALARIN İNCELEMESİ (29 DOSYA)

Ulaşılan 56 dosyanın 29'unda doğrudan kadınların öldürülmesiyle ilgili olmadığından, bu dosyalar tasnif dışı olarak tanımlanmıştır. Tasnif dışı 29 dosyanın incelenmesinde *yağma suçu olması, ölümlü trafik kazası sebebiyle yapılan yargılama olması, kadınların çocuklarını öldürmesi/öldürmeye teşebbüs etmesi*, sanıklardan biri kadın olmakla birlikte *maktulün erkek olduğu*, birden fazla mağdur olması halinde *kadına yönelik suç fiilin kasten öldürme olmadığı, doğrudan kadına yönelik bir eylem olmamakla birlikte kolay hedef* konumunda bulunan kadının yaralanmış yahut ölmüş

olması, olayın gerçekleşme şekli itibariyle failin bir kadını hedef almaması, sanığın ve maktulün kadın olması gibi sebeplerle incelememize konu olamayacakları değerlendirilmiştir. Tasnif dışı olduğu tespit edilen 29 dosyaya ilişkin sayılar aşağıda belirtmiştir;

- 9 dosya kadına yönelik suçlardır; bu suçlar; yağma, yaralama, tehdit vb.dir.
- 7 dosyada kadınlar azmettiren sanık olarak yargılanmıştır.
- 3 dosyada kadınlar sanıktır ve çocuklarını ihmali davranışla öldürmekten/öldürmeye teşebbüsten yargılanmıştır.
- 3 dosyada eylem doğrudan kadına yönelik olmamakla birlikte kadınlar kolay hedef olarak görülmüş ve bu sebeple öldürülmüştür.
- 6 dosyada doğrudan kadınlara yönelik bir eylem bulunmamakla birlikte kadınlar olay yerinde bulunmaları sebebiyle hedef olmadıkları halde ölmüşlerdir.
- Dosyaların 2 tanesinde maktul kadınlar göçmen/mültecidir.

7. KASTEN ÖLDÜRMEYE TEŞEBBÜS DOSYALARI İNCELEMESİ (8 DOSYA)

İncelememize doğrudan konu olabileceği değerlendirilen 27 dosyada yapılan değerlendirmede; kasten öldürmeye teşebbüs dosyası olduğu tespit edilen dosya sayısı 8'dir. Bu 8 dosyadaki mağdur sayısı 10'dur. Bu dosyalar, failin yakınlık derecesi, çocuk sahipliği, suçun işleniş biçimi, 6284 sayılı yasa uygulamasının olup olmaması, failerin suçlamaya ilişkin gerekçeleri, fiilin meydana geldiği yer, yargılama süreçleri ve hükmedilen ceza ve ceza indirimleri açısından incelenmiştir. Bu dosyalardan mağdur 1 kadın mültecidir.

Kasten Öldürmeye Teşebbüs Dosyalarında Failin Yakınlık Derecesi

Dosyaların tamamında sanıklar mağdurla aynı hanede yaşayan yahut daha önce yaşamış kişilerdir. Sanıklar arasında eş, eski eş ve birlikte yaşanan erkekler çoğunluktadır; 10 kadının 6'sını öldürmeye teşebbüs edenler kadınların yakın ilişkide oldukları erkeklerdir. 10 kadının 4'ü ise çekirdek ya da geniş aile üyesi erkekler tarafından öldürülmeye çalışılmıştır.

- 4 dosyada sanıklar mağdurların eşi
- 1 dosyada boşandığı ama birlikte yaşadığı eski eşi
- 1 dosyada birlikte yaşadığı erkek,
- 1 dosyada sanık mağdurun kardeşi
- 1 dosyada da mağdurların damadı
- 1 mağdura karşı eniştesi
- 1 mağdura karşı babası

Kasten Öldürmeye Teşebbüs Dosyalarında Mağdurların Yaşları ve çocukları olup olmadığı

Kasten öldürülmeye teşebbüs edilen kadınların yaş ortalaması 31,8'dir ve kadınların yaşları 14 yaşından 62 yaşına kadar değişmektedir. Kadınların 6'sının çocuk sahibidir.

Kadın sayısı	Kadının yaşı	Çocuk sayısı
1	26	-
2	31	-
3	62	Çocuklu
4	32	2 çocuk
5	19	-
6	26	2 çocuk
7	36	3 çocuk
8	14	-
9	31	2 çocuk
10	40	1 çocuk

Kasten Öldürmeye Teşebbüs Dosyalarında Suçun İşleniş Biçimi

Dosyaların tamamında sanıklar, mağduru öldürmeye teşebbüs ederken bir bıçak, ateşli silah, jilet ve av tüfeği gibi aletler kullanmışlardır.

- 4 dosyada bıçak,
- 2 dosyada ateşli silah,
- 1 dosyada jilet
- 1 dosyada av tüfeği ve bıçak

6284 Sayılı yasa Uygulaması Olup Olmadığı

İncelenen kasten öldürmeye teşebbüs dosyalarının 2'sinde 6284 sayılı yasa gereği koruma kararı uygulaması olduğuna ilişkin mağdur beyanı vardır.

Faillerin Suçlamaya İlişkin gerekçeleri

İncelenen kasten öldürmeye teşebbüs dosyalarında faillerin suça ilişkin savunmalarında mağdurlara aşağıdaki gerekçeler ile fiillerini gerçekleştirdiklerini beyan etmişlerdir.

- Kendisiyle birlikte olmasını istediği için,
- Kadının başkasıyla birlikte olduğunu iddia ederek,
- Kadının kendisine bağırdığı iddiasıyla,
- Kadın boşanmak istediği için,
- Kadın temizlik yapmadığı için,
- Kadının kızının telefonda sosyal medyaya girdiği için,
- Kadını eski eşiyle konuşurken gördüğü için

Fiilin meydana geldiği yer

Kadınların öldürülmesine teşebbüs edilmesinin daha çok ev içinde gerçekleştiği görülmektedir. Mağdurların sadece 2'sinde öldürmeye teşebbüs sokakta gerçekleşmiştir.

- 4 dosyada mağdurların evinde
- 2 dosyada mağdurun annesinin evinde
- 2 dosyada sokakta

Yargılama süreleri açısından

Yargılama sürelerine ilişkin olarak suç tarihi ve yerel mahkeme kararının verildiği tarih ile kesinleşmeye ilişkin tarihler açısından kasten öldürmeye teşebbüs dosyaları aşağıdaki şekildedir. Tabloda görüleceği gibi, suçun işlenmesi ile yerel mahkeme kararı ve kararın kesinleşme tarihi arasında uzun bir zaman geçmiştir; en kısa süre 13 aydır.

Tablo 1: Yargılama süreçleri açısından suç tarihi ve mahkeme kararları tarihi				
No	Suçtarihi	Yerel Mahkeme Kararı tarihi	Kararın kesinleşme tarihi	Suç ile karar arasında geçen süre
1	Ocak 2017	Kasım 2017	Şubat 2018	13 ay
2	Temmuz 2014	Mayıs 2016	Haziran 2016	23 ay
3	Ekim 2013	Temmuz 2017	Aralık 2018	62 ay
4	Kasım 2019	Temmuz 2020		
5	Aralık 2017	Kasım 2018	Haziran 2020	30 ay
6	Mart 2019	Ekim 2019	Haziran 2020	15 ay
7	Kasım 2018	Şubat 2020		
8	Eylül 2017	Ekim 2018	Mayıs 2019	20 ay

Yargılama Sonucunda Hükmedilen Ceza ve Ceza İndirimlerine Göre Kasten Öldürmeye Teşebbüs Dosyaları incelemesi

Kasten öldürmeye teşebbüs dosyalarında mahkeme kararlarının sonuç ceza nitelendirmesi halleri ve haksız tahrik, iyi hal indirimi uygulama oranları değerlendirilmiştir. Kasten öldürmeye teşebbüs yargılaması yapıp bir kısım dosyada

sanıklara kasten yaralama suçundan dolayı ceza verilmiştir. Beraat yönünde karar verilen 1 dosyada isesaniğin mağdura yönelik şiddet eylemlerinin çok sayıda olmasına rağmen mahkeme delil yetersizliğinden beraat değerlendirmesi yapmıştır. Dosyaların sayısal değerlendirmesinde;

- Beraat kararı verilen dosya sayısı 1'dir(biri engelli 1 kız çocuğu olmakla birlikte 2 mağduru vardır.
- Dosyaların tamamında yerel mahkeme karar vermiş; 6 dosya ise kesinleşmiştir (8 mağdura yönelik fiile karşı hüküm kesinleşmiştir.

Kasten öldürmeye teşebbüs suçundan yargılaması yapıp sonuç ceza bu hükümden verilen dosya sayısı 3'tür. Bu dosyaların 2'si eşe karşı 1'i kardeşe karşıdır.

- 1 'inde indirim uygulanmaksızın ceza verilmiş.
- 2 dosyada yalnızca iyi hal indirimi uygulanmıştır.

Kasten öldürmeye teşebbüs suçundan yargılaması yapıp kasten yaralama suçu cezası verilen dosya sayısı 4'tür. (Dosyalarda 5 mağdur vardır)

Bu 4 dosyadan:

- 2'sinde hiçbir indirim uygulanmamıştır.
- 1 dosyada yalnızca iyi hal indirimi uygulanmıştır.
- 1 dosyada yalnızca haksız tahrik indirimi uygulanmıştır.
- 1 dosyada da hem iyi hal hem haksız tahrik indirimi uygulanmıştır.

8. KASTEN ÖLDÜRME DOSYALARI İNCELEMESİ

İncelenen 56 dosya içinde kasten öldürme suçlaması ile yargılaması yapılan dosya sayısı 19 olup, 22 kadın öldürülmüştür. Bu dosyalara ait bilgiler Tablo 5'te verilmektedir. Bu dosyaların genel değerlendirmesi aşağıdaki şekildedir. Bazı dosyalarda mağdurların sayısının birden çok olduğu göz önüne alınarak mağdurlara ilişkin veriler aşağıdaki şekildedir.

- Dosyalarda 5 Maktul kadının faili kasten öldürme suçundan,
- Maktul 6 kadının faili eşleri olmaları sebebi ile nitelikli hal sayılarak eşe karşı kasten öldürme suçundan, Bu fiillerden biri aynı zamanda canavarca hisle işlenmiş olması sebebi ile nitelikli halden,
- Dosyalarda öldürülen 4 kadının failleri eşe karşı olan fiilde dâhil olmak üzere canavarca hisle veya eziyet çektirerek öldürme suçlamasıyla
- 5 kadının failleri tasarlayarak öldürme suçundan;

- 1 Tasarlayarak öldürme suçu faili aynı zamanda ve töre saikiyle öldürme suçundan,
- 1 tasarlayarak öldürme faili töre saiki ve kardeşe karşı olması sebebi ile nitelikli hallerden
- 3 tasarlayarak öldürme faili üstsoy veya altsoya karşı nitelikli halden yargılamaları yapılmıştır.

Ayrıca;

- Maktul 2 kadın eski eşleri tarafından öldürülmüşlerdir.
- 1 kadın birlikte yaşadığı erkek tarafından öldürülmüştür.
- Bu dosyalarda maktullerden 3'ü mültecidir.
- Bu dosyalarda maktullerden 1'i engellidir.

Kasten Öldürme Dosyalarında Failin Yakınlık Derecesi

Kasten öldürme dosyalarının büyük çoğunluğunda sanıklar kadınların birlikte yaşadığı ya da bir zamanlar birlikte yaşamış olduğu erkeklerdir. Sanıklar, maktullerin eşi, eski eşi, erkek kardeşi, kayınpederi, kayınbiraderi, amcasının oğlu ya da maktulün oğlu olup; yapılan bu tespit kadınların yaşam alanlarındaki tehlikeye de işaret eden bir durumdur. Bir kısım dosyada ise kadınlar seks işçisi oldukları iddiasıyla öldürülmüş, sanıklar kadınlarla birlikte olmak üzere buluştuklarında hakarete uğradıkları gerekçesiyle öldürme fiilini gerçekleştirdiklerini beyan etmişlerdir. Bu duruma karşılık gelen veriler ise;

- Maktul ile aynı hanede yaşayan/yaşamış fail sayısı 17,
- Eşe karşı kasten öldürme suçu kapsamında görülen dosya sayısı 6,
- Kadınların seks işçisi olması iddiasıyla failin ilişkilendiği dosya sayısı 2'dir.

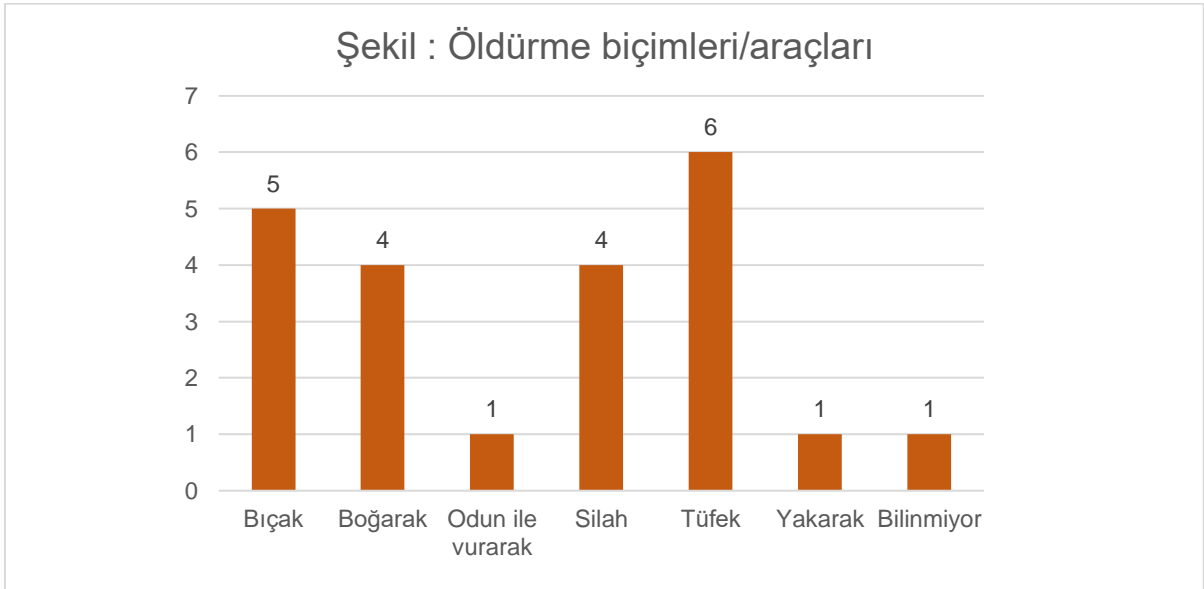
Kasten Öldürme Dosyalarında Maktullerin Yaşları ve çocukları olup olmadığı

Bazı dosyalarda birden fazla maktul bulunması hususu göz önüne alınarak aşağıda maktullerin yaş ve çocuklarına ilişkin bilgiler belirtilmiştir. Tablo 5'de görüldüğü gibi kadınlardan birinin yaşı bilinmemektedir; bir kadının yaşı ise 40 yaş üzeri olarak belirtilmiştir. Öldürülen kadınlar 20 yaşında 64 yaşına kadar geniş bir yaş aralığındadır. Kadınların yarısından fazlasının (14 kadın) çocuğu vardır.

1- 30 yaş 1 çocuk	12- 51 yaş
2- 17 yaş 1 çocuk	13- 57 yaş 3 çocuk
3- 21 yaş 1 çocuk	14- 32 yaş
4- 27 yaş	15- 25 1 çocuk
5- 46 yaş 3 çocuk	16- 31 çocuklu
6- 36 yaş 1 çocuk	17- 20 yaş
7- 40 yaş üzeri 3 çocuk	18- 31 yaş
8- 30 yaş 1 çocuk	19- 64 yaş 3 çocuk
9- 44 yaş 7 çocuk	20- 47 Yaş 7 çocuk
10- 28 yaş	21- 22 yaş
11- 39 yaş 2 çocuk	22- 28 yaş

Kasten Öldürme Dosyalarında Suçun İşleniş Biçimi

Sanıklar kasten öldürme fiilini; bıçak, ip, sopa, ateşli silah, çekiç, av tüfeği kullanarak, herhangi bir alet kullanmaksızın boğarak veya yakarak gerçekleştirmişlerdir. Söz konusu suç aletleri öldürme fiilinin gerçekleştirildiği yerden sanık tarafından elde edilen ya da üzerlerinde sürekli olarak taşıdıkları aletlerdir. Suç aletlerine ilişkin dağılım Şekil’de görülmektedir.

6284 Sayılı Kanun Uygulaması Olup Olmadığı

6284 sayılı kanun uygulamasına ilişkin koruma kararı olduğu anlaşılan dosya sayısı 2'dir. Bu veri mahkemenin resen incelemesi ile değil maktul yakınlarının beyanlarından dosyaya yansıyan bilgiye göredir.

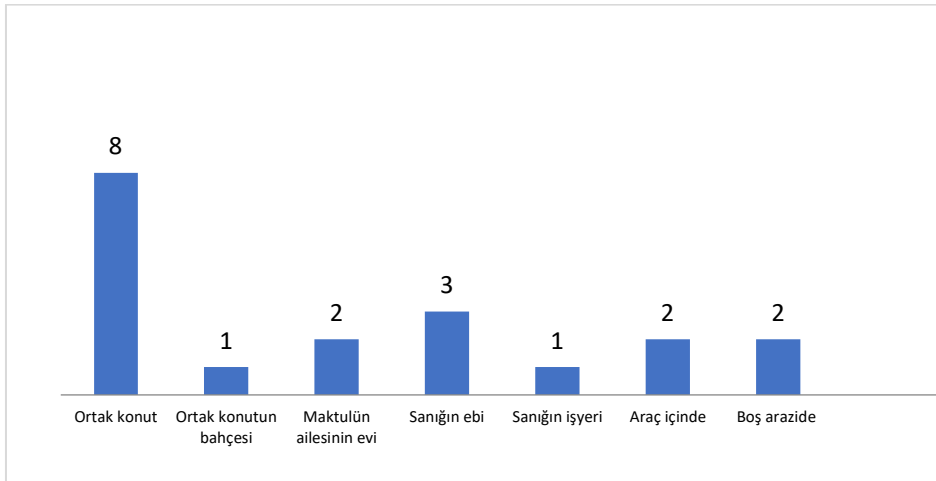
Faillerin Suçlamaya İlişkin gerekçeleri

Faillerin suçlamaya ilişkin savunmalarında suçun neden işlediklerine ilişkin beyanları olmuştur. Buna göre faillerin öldürme gerekçeleri aşağıdaki şekildedir.

- Kadının boşanmak istemesi
- Kadın boşanma davası açması
- Kadın aldatılması sebebi ile boşanmak istemesi
- Boşanmış olan kadının mal paylaşımı davasından vazgeçmemesi
- Kadın başka bir ile taşınmak istememesi
- Kadının erkeğin ailesiyle yaşamaması
- Kadının erkekliğine laf ettiği, küfür ettiği iddiası
- Kadının küfür ve tehdit ettiği iddiası
- Kadının telefon fırlatması ve küfür etmesi iddiası
- Kadına iş arkadaşının mesaj atması
- Kadının erkeklerle birlikte olduğu iddiası
- Annesi olan maktulün bir erkekle ilgili ilişkisi olduğunu duyması
- Kadının fuhuş yaptığı iddiası
- Kadının, devlete ve askere söz söylemesi iddiası

Fiilin Meydana geldiği yer

Fiilin meydana geldiği yer açısından dosyalardaki bilgiler kadınların daha çok ev içinde ve kapalı mekânda gerçekleştiğini göstermektedir.

Yargılama aşamaları ve süreleri açısından

Kasten öldürme dosyalarının 8'i karara çıkmış ve karar kesinleşmiştir. 9 dosyada yerel mahkeme karar vermiş ve dosyalar Bölge Adliye Mahkemesinde ya da Yargıtay'da incelemede olmaları sebebiyle henüz kesinleşmemiştir. 2 dosyanın ise yargılaması devam etmektedir.

Tablo :Yargılama aşamaları ve süreleri ve mahkeme kararları tarihi				
No	Suç tarihi	Yerel Mahkeme Kararı tarihi	Kararın kesinleşme tarihi	Suç ile karar arasında geçen süre
1	Haziran 2017	Haziran 2018	Kasım 2019	29 ay
2	Eylül 2006	Kasım 2016	Temmuz 2018	142 ay
3	Aralık 2016	Kasım 2017	Haziran 2019	30 ay
4	Aralık 2016	Nisan 2017	Mart 2019	27 ay
5	Kasım 2016	Eylül 2017	Ocak 2020	38 ay
6	Temmuz 2017	Ekim 2018		
7	Temmuz 2014	-		
8	Temmuz 2016	Nisan 2017	Nisan 2019	33 ay
9	Haziran 2015	Mart 2020		
10	Aralık 2017	Eylül 2018	Kasım 2019	23 ay
11	Nisan 2019	Haziran 2020		
12	Mayıs 2018	Aralık 2019		
13	Ocak 2019	Ekim 2020		
14	Nisan 2017	Aralık 2018		
15	Mayıs 1980	Eylül 2016	Ocak 2021	488 ay
16	Aralık 2019	Ekim 2020		
17	Mart 2015	Ekim 2016		
18	- 2009	Mart 2021		
19	Eylül 2019	-		

Suç Saiki açısından nitelikli haller

Suç saiki ve suçun işleniş şekli açısından TCK da düzenlenen nitelikli hallerden eşe karşı öldürme, tasarlayarak öldürme, canavarca his saikiyle ve eziyet çektirerek öldürme, töre saiki ile öldürme ve beden veya ruh bakımından kendisini savunamayacak durumda bulunan kişiye karşı kasten öldürme dosyaları incelenen dosyalar arasındadır.

Eşi Karşı Kasten Öldürme

6 dosya eşe karşı kasten öldürme fiiline ilişkin olup; bu dosyalardan 5'inde yerel mahkeme tarafından herhangi bir indirim uygulanmaksızın nitelikli halden hüküm kurulmuştur. 1 dosyada yerel mahkemenin indirim uygulamaksızın verdiği karar Bölge Adliye Mahkemesi tarafından iyi hal uygulanmasına karar verilmiştir. Dosya

Yargıtay'dan bu şekilde onanarak kesinleşmiştir. Yargılaması eşe karşı kasten öldürmeden yapılan bir dosyada ise taraflar Suriyeli göçmenlerden olup evli olduklarına ilişkin resmi evrak bulunmadığından, eşe karşı gerçekleştirildiğine hükmedilmemiş ve kasten öldürmeden hüküm kurulmuştur. Dosya bu şekilde kesinleşmiştir.

1 dosyada eski polis olan fail eşe hem iyi hal indirimi hem haksız tahrik indirimi uygulanmıştır.

Eşe karşı kasten öldürme dosyalarından 1 tanesi aynı zamanda canavarca his saikiyle kasten öldürme dosyasıdır. Bu dosyada sanık eşe karşı ve canavarca hisle öldürmeden indirimsiz ceza almış ve dosya kesinleşmiştir.

Canavarca His Saikiyle Kasten Öldürme

Canavarca hisle kasten öldürme fiiline ilişkin yargılama yapılan dosya sayısı eşe karşı işlenen dosya da dâhil olmak üzere 4'tür.

Dosyalardan 1'i maktul kadınların seks işçisi olduğu iddia edilen dosyadır. Canavarca his saikiyle kasten öldürmeden yargılaması devam eden bir dosyada maktul ve sanıklar Suriyeli göçmenlerdir.

Kararı kesinleşen diğer 2 dosyada ise;

- 1 dosyada yerel mahkemece canavarca hisle öldürmeden herhangi bir indirim uygulanmaksızın karar verilmiş ve bu şekilde kesinleşmiştir.
- Diğer dosyada yerel mahkemenin canavarca hisle öldürmeden indirim yapmaksızın verdiği karar, Bölge Adliye Mahkemesi tarafından bozulmuş ve kasten öldürmeden iyi hal indirimi uygulanarak cezalandırma yoluna gidilmiş ve karar bu şekilde Yargıtay'ca onanmıştır.

Tasarlayarak Öldürme

Tasarlayarak kasten öldürme dosya sayısı 4'tür. Bu dosyalarda maktul kadın sayısı ise 6'dır. Bu dosyalardan 2 tanesi aynı zamanda töre saikiyle öldürme suçunu da ihtiva etmektedir.

Suriyeli göçmen bir kadının öldürüldüğü 1 dosyada failin tasarlayarak, töre saiki ve kardeşe karşı olması halleri gözetilerek yargılaması yapılmıştır.

Tasarlayarak öldürme suçlarında;

- 2 dosyada yerel mahkemece iyi hal indirimi uygulanmış,
- 1 dosyada yerel mahkemece indirim uygulanmaksızın karar verilmiş,
- 1 dosyada ise beraat kararı verilmiştir.

Beraat kararı verilen dosyada maktulün kız kardeşinin babasından şiddet görmesi üzerine şikâyeti sırasında yıllardır kayıp olan engelli kız kardeşinin bahçede gömülü olduğundan şüphelendiğinden bahsetmesi üzerine soruşturma başlatılan dosyadır.

Diğer dosyada eski eş ve oğlu mal paylaşımı davasından vazgeçmesini istediği kadını duruşma günü başka ilden gelen kızı ile birlikte yolda öldürmüştür. Bu dosyada tasarlayarak öldürme üstsoy veya altsoya karşı gerçekleştirilmiştir.

Töre Saikiyle Öldürme

Tasarlayarak öldürme olarak gerçekleşen dosyalardan 2'sin de aynı zamanda töre saikiyle işlendiğine ilişkin yargılama yapılmıştır. Bu iki dosyada maktul kadın sayısı 3'tür. Bir dosyada yukarıda belirtildiği gibi suçun üç açıdan da nitelikli hali yani tasarlayarak, töre saikiyle ve kardeşe karşı olması bakımlarından yürütülmüş bir yargılama söz konusudur.

Bu dosyalardan birinde maktulün kardeşi ve amcasının oğlu, maktulü para karşılığı erkeklerle nikâh kıyıp evlendiği iddiasıyla ipe boğmak suretiyle öldürmüşlerdir.

Diğer dosya ise cezaevinde olan kocasının babası ve erkek kardeşi tarafından onlarla birlikte yaşamadığı ve arkadaşıyla kaldığı eve erkeklerin girip çıktığı yönündeki iddiayla iki kadının da öldürülmesine ilişkin dosyadır.

Bu dosyaların 2'sinde de yerel mahkemece iyi hal indirimi uygulanmış haksız tahrik indirimi uygulanmamıştır.

Yargılama Sonucunda Hükmedilen Ceza ve Ceza İndirimlerine Göre Kasten Öldürme Dosyaları İncelemesi

Kasten öldürme yargılamalarında mahkeme kararlarının sonuç ceza nitelendirmesi halleri ve haksız tahrik, iyi hal indirimi uygulama oranları değerlendirilmiştir.

Kararı kesinleşen 8 dosyanın incelenmesinde;

- 5 dosyada iyi hal ve haksız tahrik indirimleri uygulanmamıştır.
 - (Adana 4. Ağır Ceza Mahk., Adana 6. Ağır Ceza Mahk.,)
- 2 dosyada yerel mahkeme indirimsiz ceza verirken BAM iyi hal indirimi uygulamıştır.
 - (Adana 6. Ağır. Ceza Mah. ve Adana BAM 4. Ceza Dairesi, Adana 6. Ağır Ceza Mahk.ve Gaziantep BAM 2. Ceza Dairesi)

- 1 dosyada yerel mahkeme TCK 21/2 ye göre olası kasttan ceza vermiş ve BAM bu kararı kaldırarak kasten öldürme cezasına hükmetmişve karar bu şekilde kesinleşmiştir.
 - (Adana 3. Ağır Ceza Mahk. ve Adana BAM 4. Ceza Dairesi)
- 1 dosyada iyi hal ve haksız tahrik indirimi uygulanmıştır.
 - (Adana 3. Ağır Ceza Mahk.)

Yerel mahkemece kararı verilen 9 dosyanın incelenmesinde;

- 5 dosyada yerel mahkeme iyi hal ve haksız tahrik indirimi uygulamamıştır
 - (Adana 8. Ağır Ceza Mahk., Adana 10 Ağır Ceza Mahk., Adana 6.Ağır Ceza Mahk. Adana 7. Ağır Ceza Mahk., 8. Ağır Ceza Mahk.)
- 3 dosyada yerel mahkeme iyi hal indirimi uygulamıştır.
 - (Adana 5.Ağır Ceza Mahk., Adana 6.Ağır Ceza Mahk., Adana 7.Ağır Ceza Mahk.)
- 1 dosyada da sanıklar hakkında beraat kararı verilmiştir.
 - (Adana 4. Ağır Ceza Mahk.)

9. DEĞERLENDİRME

Kadına karşı şiddetle mücadeleyle yönelik bütüncül politika geliştirilebilmesi için veri toplamanın önemine işaret eden bu çalışmada yer alan dava dosyalarına yansıyan kadın cinayeti dosyalarına ilişkin veriler, Türkiye Devletinin İstanbul Sözleşmesi'nden tartışmalı şekilde çıkmasından önceki yargı pratiğine dayanmaktadır. İncelenen dosyalarda aktivist kadın avukatlar tarafından dile getirilen İstanbul Sözleşmesi'nin uygulama yükümlülüğüne ilişkin beyanlar dışında, yargılama unsurları tarafından dile getirilmediği gibi yargı kararlarında da İstanbul Sözleşmesi'ne dair tek bir atıf dahi yer almamıştır.

Kadına yönelik şiddet ve özelden kadın cinayetlerinin yargıda görünme biçimlerine ilişkin yapılan çalışma sırasında Tasnif Dışı başlığı altında kasten öldürme dosyaları incelenmiştir. Bu dosyaların bir kısmı üzerinde yapılan incelemede erkekler arasında çıkan kavga ve saldırılarda kadınların öldüğü veya yaralandığı görülmektedir. Bu kapsamda yapılan inceleme neticesinde erkekler arası kavga ve saldırılarda da kadınların kolay hedef olarak görüldüğü, hiç ilgilerinin bulunmadığı tartışmalarda dahi şiddete maruz kaldıkları gözlemlenmiştir. Dosya kapsamındaki soruşturma eksikliği nedeniyle Tasnif Dışı olarak nitelendirmek zorunda kaldığımız genç bir kadının sevgilisinin ağabeyleri tarafından öldürüldüğü bir dosyada genç kadının olaydan önce intihara kalkıştığı, kafasına silahla ateş ettiği, bu sebeple yürüyemez olduğu, yıllarca kimseyle görüştürülmediği, yaşadığının gizlendiği ortaya çıkmıştır. Mahkeme dosyasında bu olay hiç araştırılmamış, soruşturmaya konu edilmemiş genç kadının ateşli silahla intihara teşebbüs ettiğine ilişkin beyanı ile yetinilmiştir.

Kadın Cinayeti başlığı altında kasten öldürme/ kasten öldürmeye teşebbüs dosyalarında yapılan incelemede genel olarak failerin aynı hanede yaşamış veya yaşayan kadınların en yakınlarındaki erkekler olduğu, kadınların hayatlarının aile olarak düşünülen ortamda daha da güvensiz hale geldiği gözlemlenmiştir. Hemen her yaşta şiddete uğrayan kadınların büyük çoğunluğu çocuklu kadınlardandır. Failerin genel olarak ortak konutta ve ortamlardaki aletlerle fiili işledikleri anlaşılmaktadır. Suçlamaya ilişkin gerekçeler ise kadına yönelik şiddet çalışması yapan tüm aktörlerin de daha önce tespit ettiği şekillerde herhangi bir neden olabilmektedir. Kadının boşanmak istemesi bunların en başında ve en sıklıkla görülen gerekçedir. Maktul/mağdur kadınların kız kardeşlerinin, annelerinin, yakın kadın arkadaşlarının da

şiddet hedefi olarak görüldüğü, bu sebeple ölüm ve yaralanmaların gerçekleştiği de gözden kaçmaması gereken bir husustur.

Kasten öldürmeye teşebbüse yönelik yargılama sonunda faillere kasten yaralama suçundan ceza verildiği gözlemlenmiştir. Bu dosyaların içeriklerinin incelenmesinde suça konu fiillerin kasten öldürmeye teşebbüs niteliğinde olduğu değerlendirilmiştir. Dosya içeriğine bakıldığında sanığın eylemi gerçekleştirme biçimi ve saiki açısından öldürme kastıyla hareket ettikleri ancak kendi iradelerinden başkaca sebeplerle ölüm sonucunun gerçekleşmediği görülmektedir. Örneğin; **bir dosyada sanık "silah tutukluk yaptı öldürecektim" şeklinde ifade vermiş olmasına rağmen mahkemece kasten yaralamadan hüküm kurulmuştur.** Beraat yönünde karar verilen 1 dosyada ise sanığın mağdura yönelik şiddet eylemlerinin çok sayıda olmasına rağmen mahkeme delil yetersizliğinden beraat değerlendirmesi yapmıştır.

Kadın hareketinin yoğun emeği ve çabası sonucu tahrik adı altındaki "erkeklik" indiriminin mutlak biçimde uygulanmasından vazgeçilmeye başlandığı daha önceki yıllarda basına yansıdığı kadarıyla gözlemlenmekteydi. Bununla birlikte "kravat indirimi" olarak adlandırılan "iyi hal indirimi" de kadın hareketinin gündemlerinden biri olmuştur. İncelenen dosyalarda yerel mahkemelerin bu konuda geçmiş yıllardaki pratiklerinden farklı yaklaşımlar sergilediği ve önceleri neredeyse otomatik olarak uygulanan iyi hal indirimi yoluna çoğunlukla gitmediği gözlemlenmiştir. Anlaşılmaz biçimde genel soruşturmayı yapan yerel mahkemenin takdirinde olan iyi hal indirimi uygulanmaması yönündeki kararına, Bölge Adliye Mahkemelerinin müdahale ederek bu indirimde yer verdiği gözlemlenmiştir. Dosya kapsamında tek bir fiil ve fail olması, failin firari olmaması durumunda Türkiye Yargı sistemi pratikleri göz önüne alındığında yargılamaların görece hızlı sonuca bağlandığı görülmüştür. Bunun bir sebebi ise yargılama aşamalarında kadınlara yönelik hikâyenin bütününe ilişkin bir değerlendirme yapmaktan öte daha çok son fiile yönelen bir incelemeye gidildiği, kadınların önceye dayalı şiddet hikâyelerinin sorgulanmaması hali de vardır. Buradan hareketle maktul/mağdur kadın hakkında 6284 sayılı yasada yer alan koruma kararına ilişkin verilerin mahkemelerce re'sen sorgulanmadığı mağdur kadının beyanı ya da maktul kadınların yakınlarından dosyaya müdahil olan var ise onların beyanı ile duruşma tutanaklarında yer aldığı görülmüştür. Ancak bu şekilde dahi gerekçeli kararlarda bu verilere yer verilmemiştir.

Göçmen kadınlara yönelen şiddetin yargılama süreçlerinde ise farklı boyutlarda sorunlar tespit edilmiştir. Bu dosyalarda failin tespitinde ve failin bulunmasında zorluklar yaşandığı ve resmi kayıtlarda yaşı, çocukları ve resmi evlilik olup olmadığına ilişkin verilerin netlikle dosyalarda yer almadığı görülmüştür. Örneğin, Suriyeli göçmen bir kadının eşi tarafından öldürüldüğü bir dosyada sanığın beyanına rağmen resmi belge olmaması, Türkiye'deki kayıtların da beyana dayalı olmasından bahisle eşe karşı öldürmeden ceza verilmeyerek fail lehine kasten öldürmeden hüküm kurulmuştur. Göçmen bir kadının öldürüldüğü diğer bir dosyada ise failer Suriye'ye kaçmış ve orada

başka bir suçtan yargılaması yapıldığı sırada cinayete ilişkin ifadeleri mahkeme dosyasına ulaşmıştır.

Seks işçisi kadınların öldürülmesine ilişkin fiillerde ise göçmen kadınların yaşadığı sorunlara benzer sorunlar mevcuttur. Bu dosyalarda failin tespitinde, failin bulunmasında zorluklar yaşandığı gözlenmiştir. Bu konuda daha anlamlı sonuçlara ulaşmak için soruşturma aşamasında kalan dosyaların verilerine ihtiyaç olacağı kanaatine varılmıştır.

Orta derece zekâ engeli olan bir kadının yıllar önce öldürüldüğü ve ev içerisinde yaşayan bir diğer kızın şiddete uğraması sebebiyle açığa çıktığı dosyada ise engelli kadının aile içinde bilinen kaybına rağmen ne kolluk tarafından ne de herhangi bir aile üyesi tarafından akıbetinin sorgulanmadığı, yargılamanın ise bulunan kemik parçalarına rağmen yeterli bir soruşturma ve kovuşturma aşamasından geçmeksizin beraatla sonuçlandığı görülmüştür.

Canavarca hisle öldürme fiiline ilişkin yargıdaki ikilik ve failin yalnızca saike odaklanan baskın uygulama burada da karşımıza çıkmaktadır. Maktulün geçmiş şiddet olaylarına ilişkin veri toplamayan aynı zamanda psikolojik tahlil açısından yalnızca sanığın fiilden aylar sonraki anlatımlarına ilişkin gözlemlenilen bir değerlendirmedir saike odaklanmak. Zaman zaman da toplumda infial uyandıran yöntemlerle cinayetin işlenmesi (örneğin yakma) sebebi ile maddede geçen canavarca kelimesinin gerçek anlamıyla değerlendirildiği görülmüştür. Oysaki kasten öldürme suçundan iddianamesi hazırlanan dosyaların incelenmesinde sanıkların öldürme fiilinden fazla saiklerle hareket etmesine rağmen bu madde işletilmemiştir. Benzer bir hukuki niteleme sorunu, tasarlayarak öldürme konusunda da vardır. Kendisi ile barışmayacağını bilen kadının yanına bıçakla/silahla giden failin yargılamasında **tasarlama saikinden** söz etmemek, failin tasarlama motivasyonunun zamanını tespiti odaklanmak yargının zorlama yorumlarından. Savcılık makamının hukuki nitelemesi ile açılan davalar mahkemeler tarafından değiştirilmeyerek yargılama yapıldığı göz önüne alınırsa soruşturma aşamasında bu nitelendirmelerin derinleştirilmeyerek yapıldığı gözlemlenmiştir. Mahkemelerin sonuç cezada değişiklik göstermeyecek dosyalar açısından nitelemeye ilişkin tartışmaya fazlaca önem atfetmediği de genel yargı tecrübelerimizle bilinmektedir.